

NÄR ÄVENTYRET BLIR VARDAG

FÖLJ MED TILL FISKEGUIDEN KRISTIAN KESKITALOS HEMMAVATTEN RUNT RÖST, LOFÖTEN.

NÄR ÄVENTYRET BLIR VARDAG

Följ med till fiskeguiden Kristian Keskitalo hemmavatten runt Röst, Lofoten

Foto: Thomas Harrysson Text: Fredric Sehéler

DESTINATION NORDATLANTEN.

4

Dånet i den lilla Cessnan är öronbedövande. Dörren på passagerarsidan håller inte tätt och vinandet från fartvinden tjuter i våra öron. Vi ser med avundsjuk blick på piloternas intercomhörlurar. Men oljudet glöms i takt med att vi lämnar fastlandet och den sagolikt vackra vyn framträder mellan molnen. På styrbordssidan reser sig Lofotens branta, snöklädda bergstoppar upp ur havet. Rakt framför oss, nästan tio mil ut i Atlanten, ligger målet för vår resa – ön Röst. Det nordnorska havsfiskets Mekka.

Vårt uppdrag är solklart. Åk till Röst, besök fiskeguiderna i deras vardag. Lyssna på varför de valt

Suzukis utombordsmotorer. Och ta med en kamera. Vi flyger lågt över vattnet. Korta regnskurar piskar mot vindrutan men emellanåt öppnar sig himlen och skymningssolen tittar fram. Vi girar tätt mellan klippor som skjuter upp hundratals meter, rakt upp ur det bråddjupa svarta vattnet under oss.

Efter en ovanligt äventyrlig flygtur sätter vår pilot ned kärran på Rösts fasta mark. Han tycks gilla G-krafter, piloten. Lätt andfådda tackar vi för en flygtur vi sent ska glömma. Man anar en suck av lättnad i sällskapet.

Hårda girar ned mot Røst Lufthavn.

5

PÅ PLATS I INGENSTANS.

Det känns som om vi befinner oss i något sorts månlandskap. Ett myller av små karga öar breder ut sig omkring oss. I öster syns fastlandets höga bergssilhuett. I väster skjuter Trenyken, de tre karaktäristiska klipporna, upp ur havet. Här, tio mil ut i Nordatlanten och ca

köpmannen Pietro Querini öns rika fågelliv, den välmående fiskenäringen och de karga levnadsförhållandena för öns isolerade befolkning efter att han förlit till havs och i livbåt drivit iland på Sandöya under en handelsresa. Det oplanerade besöket förde i alla fall

6

2,5 mil från närmsta grannö, finner vi mot all förmodan civilisationen. Runtom oss ligger glest placerade hus – hemvist för öns 600 invånare. En befolkning som är helt beroende av fiskenäringen. Möjligtvis med undantag för öns enda taxichaufför – och öns enda polis.

Människans närvaro på Röst går långt tillbaka i tiden. Redan på 1400-talet beskrev den venezianske

något gott med sig. Querinis anteckningar är några av de viktigaste dokumenten om livet för människorna i Nordnorge under medeltiden. De naturförhållanden som Querini beskrev tycks stå sig än idag, även om vattnen kring Lofoten – som så många andra platser – visar ett minskande fiskebestånd på grund av miljöpåverkan och industriellt överfiske.

7

Fisk på tork. Öns vanligaste vy.

Ödsligheten är aldrig långt borta på Röst.

Kristian Keskitalo.

10

Fiskenäringen på ön är fortfarande unik på många sätt. De milda vintrarna, de svala somrarna och den obevekliga vinden ger perfekta förhållanden för att torka fisk. Och torkad fisk finns det gott om på Röst.

De hänger på alla möjliga och omöjliga platser i oräkneliga mängder över i stort sett hela ölandskapet. Från januari månad fångas här stora mängder torsk. Fisken rensas och hängs i torkställningar för att under försommaren plockas ned för kvalitetsortering. Ett minutiöst arbete, visar det sig. Kvalitetskontrollanter tränade i sysslan sedan barnsben känner, tittar och luktar. På varje fisk. För att sedan dela in fisken i ett otal

kvalitetsnivåer – alla med sin egen prisnivå. Efter det går fisken på export, där italienska finsmakare slukar 95% av den totala fångsten. Det verkar som om vi i Norden har fler gastronomiska upptäckter att göra, här på vår egen bakgård.

YRKE: PROFESSIONELL FISKEGUIDE.

Det är kväll när vi kliver ur den lilla Cessnan på Röst Lufthavn och en kylig havsbris möter oss med dofter av tång och hav. Kristian Keskitalo, vår fiskeguide på Röst, väntar redan på oss vid banändan. Det breda leendet skvallrar om en bra dag på sjön och Kristian hinner knappt säga hej innan han med stor inlevelse berättar om dagens största fångst – en kveite, den lokala benämningen på hälleflundra – på modiga 73 kg. Armarna räcker uppenbarligen inte till för att beskriva fiskens storlek.

Vi beger oss med bil till Kristians bas på ön, Wild Water Camp Röst. Som namnet antyder är Kristian knuten till Wild Water Fishing, ett företag som specialiserat sig på fiskeguidning på ett flertal platser, framförallt i Skandinavien. Sedan 2006 har företaget en komplett camp på ön: boende med helpension, tillgång till egen hyrbåt, fiskeutrustning mm. Man väljer själv om man vill hyra guide eller hitta fiskeplatserna på egen hand.

11

Troféer avbildade på campens kaj.

Kristian själv har en solid erfarenhet från sportfiske i alla former. Uppväxt i en sportfiskande familj har han ett brinnande intresse med sig från barnsben – och sedan dess har han hunnit med allt från harr till öring i nordliga älvar, lax på Kolahalvön, rappa saltvattensfiskar i Mexiko och trolingfiske på våra egna största sjöar. Bland meriterna finns ett världsrekord på flugfångad sej från 2002 och genom guidning en 28 kg torsk som gav kunden ABU:s guldrulle under 2004.

Idag arbetar Kristian heltid som guide. Med trolingfiske under vintermånaderna och med havsfiske på Rösthavet under sommarhalvåret. Hans passion för havsfisket runt Rösthavet går inte att ta miste på.

RÖST. HAVSFISKETS MEKKA.

Havsfisket på Rösthavet är givande. Förra säsongen bjöd på sammanlagt 100 torskar över 20 kg för Wildwaterguiderna. Över 100 hälleflundror fångades och de 60 största flundrorna hade en snittvikt på 17,7 kg. Och med jämna mellanrum får någon det stora nöjet att landa ett monster. Toppnoteringen på hälleflundra ligger i skrivande stund på 87 kg. De stora fångsterna blir ofta avbildade på kajen utanför campen med noteringar om vikt och vem som landat fisken.

Man kan undra om det finns ett industriellt perspektiv i detta som kallas sportfiske? Kristian kontrar:

14

– Vår närvaro här på ön mötte från en början visst motstånd. Vissa trodde att vi skulle påverka fiskbeståndet, stjäla fisken från lokalbefolkningen. Men till stor del praktiserar vi catch & release-fiske. Hälften av fiskarna returneras varsamt och flundror under 10 kg går alltid tillbaka. Visst får besökarna ta med sig en del av fångsten men man ser ogärna att besökarna tar med sig orimliga eller onödiga mängder. Efter informationskvällar på ön har man idag större förståelse för verksamheten och många ser positivt på de till-

skott som den ökade turismen ger de boende på ön. Wildwaterguiderna deltar även i ett märkningsprojekt där Norska Havsforskningsinstitutet är initiativtagare. Hälleflundror som släpps tillbaka märks för att på sikt ge information om hur fiskarnas utveckling i storlek och vikt, deras rörelser i geografien och mycket mer.

Det är öns belägenhet som ger de unika fiskeförhållandena. Inte minst genom den förbipasserande Golfströmmen. Näringsrikt vatten från djupet förs upp i de grunda vattnen runt Röstarkipelagens 365 öar,

vilket bidrar till att stor fisk rör sig i de förvånansvärt grunda vattnen.

De mest intressanta fiskeplatserna finns runt grundtopparna på öns norra och södra sida. Transportvägen är kort och fisket som sker på 20-40 m djup är bekvämt – i synnerhet när det är stora fiskar som ska landas.

Hälleflundrafisket sker dessutom oftast med jigg på de grunda sandbottenarna inne i arkipelagen. Detta kan rädda fiskedagar när vinden ligger på och när Atlantens vågor gör utomskärsfisket omöjligt. Röst är även känt för att ha världens kanske bästa sejfiske. Fisket sker på djupare vatten, 20-70 m, med 20-30 cm jiggar.

15

På väg ut. Kristians Rocadbåt bestyckad
med en Suzuki DF 175, plöjer ut i Atlanten.
Trenyken i bakgrunden.

En dagsfångst kan i många fall ligga på tvåsiffrigt antal fiskar på över 10 kilo per båt och resultatet är inte alltid beroende på antalet hugg utan på mänskliga, fysiska begränsningar. Rekordet ligger på 48 sej på en dag, samtliga över 10 kilo och samtliga landade av en och samma person. Inte ens en kroppsbyggare bör tilläggas. Stridbar fisk tycks ge adrenalinkickar och fiskefeber till de flesta.

"GREJERNA MÅSTE HÅLLA"

Kristian är noggrann i sitt val av utrustning. Från basen på Röst i Lofoten tillbringar han mer tid med sin utombordare per år än vad den genomsnittlige båtägaren i regel gör under en livstid. Det blir mer än 2000 timmar per år på sjön – i en sju meter lång, eller ska man säga kort, plastbåt. Att han valt just utombordare från Suzuki är ingen tillfällighet:

– I vattnen utanför Lofoten är tillförlitligheten helt avgörande. Utan en pålitlig motor har man inget här att göra. I vår verksamhet hyr vi också ut båtar och våra kunders säkerhet går före allt. Även om vi inte kan råda över våra kunders agerande på sjön måste vi åtminstone förse dem med pålitlig utrustning. Utöver motorvalet har vi även försett båtarna med omfattande säkerhetsutrustning: GPS, VHF, nödljus och raketer, livlinor, första för-

Ön rymmer några av världens
sista valfångstfartyg.

22

band etc. På campen finns sjökartor uppsatta med fiskezoner. Alla kunder måste notera vilken zon de kommer att fiska i, hur många personer som deltar och tidpunkten för återresa till campen.

Som egen guidebåt har Kristian valt en Rocard 706 och på akterspejeln sitter en Suzuki fyrtaktare. Kristian har tidigare använt andra motorfabrikat men efter ett haveri som kostade dyra fiskedagar och reparation inne på fastlandet använder han numera en Suzuki 175 DF.

– Sedan dess har jag inte haft ett enda driftstopp. Motorn har startat som en klocka även i temperaturer ned till -17°C, berättar Kristian. Efter en serviceutbildning hos KGG Suzuki gör han numera all service själv –

någon auktoriserad verkstad finns inte på ön. Men det har hittills bara behövt handla om ren serviceinspektion, oljebyten osv. I Wildwaters flotta finns totalt sex Rocardbåtar och uthyrningsbåtarna är utrustade med Suzuki DF 70. Kristian är helnöjd med valet:

– Fyrtaksmotorerna är snudd på helt vibrationsfria. De luktar inte tvåtaktssoppa och ljudnivån är exceptionellt låg.

TILL HAVS.

Efter en utsökt middag på campen, komponerad på Kristians nyfångade och pinfärska kveite ger vi oss ut på sjön. Tillsammans med Kristians kollega Per styr

Snabba väderomslag
är vardag på Röst.

23

vi två av Wildwaters Rocadbåtar mot de yttre öarna. Vyn är oslagbar. Djupt svart vatten blandas med ljusa sandbankar som för tankarna till Medelhavet. De karga, gröna klippöarna tornar upp sig hundratals meter över havet och myllret av fåglar är enastående att se. Lunnefåglar, havsörn och ett otal av fågelarter som jag med mina ytterst begränsade kunskaper inte kan identifiera. Men man behöver inte vara ornitolog för att förstå det spektakulära med geografins fågelliv. På de flesta av de till synes helt obebodda öarna upptäcker jag små, enkla hus utspridda. Röstfolkets sommarstugor, får jag förklarat av Kristian. Otroligt. Tanken på att någon vill fly från den "stressiga" vardagen på Röst känns ganska avlägsen.

Kvällsvädret blir klarare och vi börjar ta bilder. Fotosessionen håller nästan på att ta ända med förskräckelse innan vi ens börjat. En kombination av grov sjö och tajt avstånd mellan båtarna sänder en massiv grön skummande våg över fotobåten. Salt atlantvatten och kamerateknik – en olycklig kombination. Vi torkar av grejerna så gott vi kan, hoppas på det bästa och fortsätter att plåta. Ljuset är fantastiskt under sommarhalvåret på dessa breddgrader. Vi fortsätter ta bilder nästan ända fram till midnatt.

turen väljer han att vila ut på fast mark. Och jag förstår hans resonemang, vädret är lynnigt runt ön. När vi diskuterar kvällens väderutsikter runt bordet i campens matsal upptäcker vi att vi har helt olika uppfattningar beroende på genom vilket fönster vi ser ut igenom. Just nu tycks ön erbjuda alla sorters väder samtidigt. Och förhållandena ändras kontinuerligt. Från spegelblankt vatten till vita gäss inne i hamnbassängen på några få minuter.

Resans sista dag fortsätter med ostadigt väder. I skydd av skummande brännningar fortsätter vi vårt fotouppdrag. Hisnande vyer möter oss när vi stampar mot blågrönt kallt vatten med ridån av snöklädda bergstoppar på Moskenesöy i nordväst.

– Det här är väl ändå långt från ekorrhjulet, undrar Kristian med en nöjd min. Jag kan inte annat än hålla med. Karl är så långt från kontorstristess man kan komma, även om yrkesvalet kanske inte passar bekväma människor. Tanken på att jag själv är på väg tillbaka till "landet lagom" svider en smula.

Inte minst kliar det i mina fiskefingrar, som på sin höjd bemästrat en och annan sömrig Bohustorsk. Hit ska jag igen. Till Röst och upplevelsen som jag redan på hemresan tror att jag bara har drömt om.

Anastasios, Faruk och Ulf har gladeligen rest hela vägen från Helsingborg.

ALLA VÄDER SAMTIDIGT.

Morgonen kommer med grå himmel. Öns valfångstfartyg, med harpuncanoner vi inte kunnat undgå att lägga märke till, har gått ut till havs för att fortsätta sitt omdebatterade förvärv.

Vi stöter på ett sällskap glada killar från Helsingborg. Någon av dem har fått den gyllene idén att ge Rösttrippen i födelsedagspresent till den andre. Och vice versa. Självklart behöver man sällskap på resan. Vi får en ivrig redogörelse för dagens kamper som gett grov fisk. Faruk har efter en lång fight landat en av säsongens största hälleflundror. 73 kg fördelat på 180 cm fisk. Stort, även ur kräsna Röstbors perspektiv. Men även sjön har varit grov vilket visar sig i ett grönblekt ansikte på en av deltagarna. När man förbereder kvälls-

FAKTA OM RÖST.

Røst är en ökommun i Lofoten i Nordland, Norge. Røst utgör den yttersta, och den sydligast belägna kommunen i Lofoten, med sitt läge ca 10 mil väster om Bodö och 11,5 mil norr om Polcirkeln. Närmast belägna kommun är ön Värøy som ligger ca 2,5 mil i nordöstlig riktning. Røst består av 365 öar. Røstlandet är den största ön i kommunen och öns högsta punkt når endast 11 m över havsytan. Söder om Røstlandet reser sig öarna Vedöya, Storfjellet, Trenyken, Härnyken och Ellevsnyken ur havet. Storfjellet är den högsta med sina 259 meter över havet.

Klimatet på Røst är ett typiskt norskt kustklimat med förhållandevis svala somrar och milda vintrar. Öns klimat påverkas även av havsströmmarna, i synnerhet Golfströmmen. Även om bleke inte är någon omöjlighet i vattnen runt ön, domineras vädret av en mer eller mindre konstant vind och Røst utsätts ofta för vindar upp till orkanstyrka, i synnerhet under höstens och under vinterhalvårets stormar.

Røstlandet har ca 600 invånare och de flesta av öns invånare är beroende av fiskenäringen. Under det

årliga Lofotfisket från januari till mars månad hyser Lofoten världens största bestånd av torsk. Lofotfisket drar till sig fiskefartyg från hela Norge och uppemot 400–600 fiskefartyg är ingen ovanlighet i området. Fångsterna tas emot bl a av fiskeindustrin på Røst och arbetet sker huvudsakligen manuellt.

RESA TILL RÖST.

Till Røst tar man sig med egen bil eller enklast med flyg direkt ut på öns egen flygplats. Ön har daglig flyg och färjeförbindelse med Bodö som även har täta anslutningsflyg till Oslo. Flygturen tar ca 20 minuter och färjeförbindelsen tar ca 4,5 timmar.

BOENDE PÅ RÖST.

På ön erbjuds flera boendialternativ. Utöver Wildwaters boende med helpension erbjuder finns även Røst Bryggehotell och Røst havfiskecamping. Läs mer på:

www.wildwater.se

www.rostbryggehotell.no

www.rosthavfiske.com

www.lofoten.info

Se hela vårt modellprogram på www.suzuki.se

Way of Life!